

NEDEN BİREYSEL ÖĞRETİM ?

Y. Doç. Dr. Mahmut TANDOĞAN*

A. Bireysel Öğretim Kavramı

Öğretim teknolojisinin önemli sonuçları bulunmaktadır. Bu sonuçlar, teknikler ve yöntemlerdir. İster yöntem, ister teknik olsun, bunlar öğrenmeyi ve öğretimi kolaylaştırmaktadırlar.

Bireysel öğretim, öğretim teknolojisinin sonuçlarından biridir. Belki de en önemli ürünlerinden biridir. Çünkü, bireysel öğretim programları, pahalı ve üst düzeyde bina-araç ve gereçlere gereksinim olmadan bölgesel olarak geliştirilebilmekte ve yürütülebilmektedir. Ayrıca, bu tür programlar, bölgesel kaynaklarla yani dış kaynaklara gereksinim duyulmadan geliştirilebilmekte ve yürütülebilmektedir.

Bireysel öğretim, öğrenciyi merkeze alan ve öğrencinin kendi amaçlarını geliştirdiği, sorunlarına yanıt aradığı ve geniş kaynaklarla yüz yüze olduğu bir öğrenme olgusudur. Bu yöntem, sadece ezberi ve cevaplama ilkesini savunan geleneksel öğretim yöntemi aracılığı ile başarılması olanaksız olan, öğrenen kişinin zihinsel gelişimine yardımcı olmaktadır.

Wittich ve Schuller, bireysel öğretimin kapsamlı bir tanımını yapmıştır. (Wittich ve Schuller 1973): «Bireysel öğretim büyük ölçüde öğrencinin kendi kendini yönlendirdiği ve kendi kendine uyguladığı, onun ilgi ve yeteneklerine göre programlanmış, özellikle, bireysel ilgi ve gereksinimleri, tanımlama ilkelerine göre tasarlanmış öğrenme deneyimleridir.»

Bu tanım, bireysel öğretim programlarının temel öğelerini içeren, kapsamlı bir tanımdır.

B. Neden Bireysel Öğretim?

Günümüzde okulların ve dolayısıyla toplumun yüz yüze bulunduğu bazı sorunlar bulunmaktadır. Geleneksel eğitim kuruluşlarının veya programlarının bu sorunların üstesinden gelebileceği kuşkuludur. Bu sorunları Briggs ve Aronson şöyle sınıflandırmaktadırlar. (Briggs ve Aronson 1975) :

---

*A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi.

1) Toplumun Değişmesi

Günümüz toplumları eski devirlere oranla daha hızlı bir değişme süreci içindedir. Bu nedenle müfredat programlarının, çocukları henüz toplumlarca belirlenmemiş olan çok sayıda ve farklı yetişkin rollerine ve geleceğin mesleki sorumluluklarına hazırlamak amacıyla, yeteri ölçüde esnek olması gerekmektedir.

Müfredat programlarının, toplumların, hızlı değişme temposuna, gelecekteki değişmelerin belirsizliğine, çoklu yetişkin rollerine ve karmaşık toplum değerlerine, kendilerini ayarlaması güç olmaktadır. Geleneksel eğitim sistemleri, bu değişmelere kendilerini ayarlamak üzere, yeteri ölçüde esnek olma konusunda güçlüklerle karşılaşmaktadırlar.

2) Okul Nüfusu İçinde Artan Ayrışıklık (heterogenity)

Günümüzde okullar sadece zenginlere, seçkin bir gruba veya sadece tek bir geleneksel öğretim grubu içinde öğrenebilecek yeteneğe sahip öğrencilere hizmet vermemektedir. Okulların hizmet götürdüğü grup, toplumun her kesiminden gelen farklı yetenek düzeyindeki bireyler olmaktadır. Bu nedenle, okullar ve sınıflar, eskiye oranla geniş bir öğrenci kütlesi ile karşı karşıyadır. Buna bağlı olarak, öğretmenler için yeni roller ve beceriler, okullar ve sınıflar için yeni araç-gereçler kadar, yeni öğretim yöntem ve stratejileri söz konusu olmaktadır. Geleneksel okul kuruluşlarında bu yeni rollere, yeni strateji ve yöntemlere yer yoktur.

3) Toplumun Değişen Beklentileri

Günümüzde toplumun okullardan bekledikleri değişime uğramıştır. Şöyle ki : Toplum okullardan;

- a) Çeşitli müfredat programları uygulamasını,
- b) Üst düzeyde öğrenci başarısını,
- c) Eğitimin niteliğini garanti altına almak üzere bireylere özen gösterilmesini,
- d) Dayısız sorumluluk ve
- e) Öğrenci başına düşen maliyetin düşürülmesini istemektedir.

Yukarıda belirtilen, günümüz toplumlarının okullardan beklentilerinin, geleneksel eğitim kuruluşları aracılığı ile karşılanması da olanaklı görünmemektedir.

4) Okulun Değişen Rolü

Günümüz okulları, geleneksel eğitim kuruluşlarının üstesinden gelemediği, toplumsal ve bireysel sorunlarla toplumun okuldan bek-

lentileri arasındaki ikilemi çözümlmek üzere aşağıdaki olanakları sağlamalıdır :

a) Çeşitli yöntemler ve sınıf düzenleri. Örneğin;

- Ekip öğretimi
- Bireysel öğretim
- Öğrenme kaynakları merkezi
- Nota dayanmayan sınıf öğretimi vb.

b) Değişen yetişkin rollerine ve geleceğin mesleklerine bireyle-ri hazırlamak üzere içerikte çeşitlilik.

5) Diğer Sorunlar

Okulların dolaylı veya dolaysız olarak yüz yüze bulunduğu sorunlar bulunmaktadır. Bunları şöylece sıralayabiliriz :

- a) Etnik ve ırksal gerginlikler
- b) Uyuşturucu kullanma alışkanlıkları
- c) Okuldan ayrılmalar-öğrencinin okulu bırakması
- d) Toplumun okul programlarından hoşnutsuzluğu.

C. SONUÇ

Geleneksel eğitim sistemleri ve böyle sistemler içindeki okul kuruluşları, eskiye oranla hızla değişen toplumların gerisinde kalmakta ve müfredat programlarını; günümüz toplum yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelen yeni yetişkin rollerine ve gelecekte gereksinim duyulacak mesleki görevlere göre ayarlamakta güçlük çekmektedirler.

Geleneksel okul sistemi içinde, günümüz toplumunda okulların kapısını aşındıran ayrışıklı, öğrenci gruplarının sorunlarını çözümlmek üzere, öğretmenler yeni beceriler ve rollere sahip olmadığı gibi, bu okul kuruluşlarında yeni araç-gereçler ve yeni yöntemler uygulama alanı bulamamıştır.

Geleneksel eğitim-öğretim kuruluşları, günümüz toplumunun değişen beklentilerine de yanıt vermekten uzaktır. Bütün bunlara ek olarak geleneksel okul sistemleri, bireysel ve toplumsal sorunlara çözüm bulma ile toplumun okul sistemlerinden beklentileri arasındaki uçurumu da kapatmakta aciz kılmaktadırlar. Özet olarak, etnik ve ırksal gerginliklerin yumuşatılması, okul çevrelerinde ve toplumda uyuşturucu madde kullanma, öğrencilerin okulu terk etmeleri gibi, toplumlar için temel sayılan sorunlara çözüm getirmede yetersiz kalan geleneksel okula ve onun programına karşı, toplumun çeşitli kesimlerinden eleştiriler gelmeye devam edecektir.

Geleneksel öğretim sistemlerine oranla daha esnek bir öğretim etkinliği anlayışı ile, diğer özellikleri yanında, bireylere çeşitli öğrenme seçenekleri sunan bireysel öğretim sistemleri, hızla değişen, günümüz toplumunun beklentilerine, ayrışık öğrenci gruplarının ilgi, yetenek ve gereksinim farklılıklarına, azami özen göstererek cevap verebilecek nitelikte görünmektedir. Bireysel öğretim sistemleri, günümüzde, okulların toplum içinde değişen rollerini yerine getirmelerinde, onlara, eğitim teknolojisi olanaklarından yararlanarak, yöntem, teknik ve araç-gereç yönünden yeni olanaklar sağlamaktadır. Bireysel öğretim, bireylerin kendi kendilerini tanımalarına olanak vererek, onların ilgi, yetenek ve gereksinimleri ile, toplumun gereksinim ve beklentileri arasında denge kurulmasını sağlayarak; sağlıklı bir toplum yaşamı oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

K a y n a k ç a

1. Wittich W. A. ve Schuller F. C. Instructional Technology. Its Nature and Use. Fifth Edition, Harper and Row Publishers 1973
2. Briggs L. J. ve Aronson D. T. An Interpretative Study of Individualized Instruction in the schools Procedures, Problems and Prospects, Florida State University, National Institute of Education. April 1975.

«...Eğitim, bir ulusu ya özgür, bağımsız, şanlı ve üstün bir toplum halinde yaşatır; ya da tutsaklığa ve sefalete götürür.»

A T A T Ü R K
